

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

Frisia Zout B.V.
t.a.v. de heer
Lange Lijnbaan 15
8861 NW HARLINGEN

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres

Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres

Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

info@sodm.nl
www.sodm.nl

Behandeld door

Datum 18 juli 2019
Betreft Integriteitproblemen BAS-30 – Buiten gebruik stellen en risicoanalyse

Geachte heer

Sinds juli 2018 zijn er integriteitsproblemen bij BAS-30 bij zowel de put als de caverne. Door een recente escalatie van problemen heeft u tijdens het overleg van 21 juni 2019 kenbaar gemaakt dat u spoedig wilt beginnen met het hard insluiten van deze caverne. Ik begrijp de redenen waarom u snel wilt overgaan tot het buiten gebruik stellen en de eerste pluggen wilt gaan zetten. Het geheel of gedeeltelijk buiten gebruik stellen van een mijnbouwwerk moet eigenlijk vooraf aangevraagd worden middels een door de minister ingestemd sluitingsplan. Ik kan het begin van de buitengebruikstelling vanwege de omstandigheden accepteren, mits u redelijkerwijs alle maatregelen neemt om de nadelige gevolgen voor mens en milieu, nu en in de toekomst, te voorkomen.

Tijdslijn problemen BAS-30

De eerste tekenen van blokkades in de annulus van de put BAS-30 stammen uit november 2017. Op dat moment werd als hypothese aangenomen dat dit werd veroorzaakt door zoutkruip en temperatuurverschillen of een verhoogde lokale druk in een mini-caverne.

Halverwege 2018 werden er regelmatig, naast de blokkades, ook drukpulsus waargenomen. Op dat moment werd door Frisia aangenomen dat de naastgelegen caverne BAS-3 de mogelijke bron van de instroom van magnesium-rijke pekkel is. Reguliere injectie van zoet water was nodig om de annulus vrij te houden en daarmee de controle te kunnen behouden over het peil van de diesel die in de caverne aanwezig is om het dak van de caverne onder controle te houden.

Zowel tijdens het kwartaaloverleg van juni als van oktober 2018 zijn een aantal vervolgcacties gepresenteerd, waaronder het in kaart brengen van de gevolgen van de instroom op het buiten gebruik stellen van BAS-30. Met de memo van 14 december 2018 gaf u aan dat de instroom van pekkel uit BAS-3 geen invloed heeft op zowel de bodemdaling als het buiten gebruik stellen.

Op 21 juni jongstleden heeft u bij mij op kantoor aangegeven dat u snel wilt overgaan tot het hard insluiten van de caverne, door een cementplug te plaatsen in de put, waardoor de winning definitief wordt beëindigd. Op 26 juni heeft u het werkprogramma voor de eerste fase van buitengebruikstelling naar SodM gestuurd. Daarnaast is op 27 juni een lijst van afwegingen gestuurd over de wijze

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Bijlage(n)

van het buiten gebruik stellen met een conclusie dat voor hard insluiten wordt gekozen. Er was echter onvoldoende inzicht hoe Frisia de verschillende opties afweegt en wat de risico's per optie zijn.

Op 4 juli heeft SodM telefonisch en per mail aangegeven dat deze analyse te beperkt is en er extra informatie nodig is. Op 11 juli hebben uw werknemers antwoorden gepresenteerd op de extra vragen van SodM. De schriftelijke uitwerking van deze antwoorden is op 12 juli naar SodM gestuurd.

Sluitingsplan

Frisia is van plan om spoedig de put in te sluiten door cementpluggen te plaatsen. U geeft in uw analyse aan dat deze stap praktisch gezien onomkeerbaar is. Daarom ziet SodM deze stappen als het begin van het buiten gebruik stellen van de put.

Ik wil u er op wijzen dat voor het buiten gebruik stellen een sluitingsplan moet worden ingediend bij het Minister van Economische Zaken en Klimaat (Mijnbouwbesluit, artikel 39). Het sluitingsplan heeft instemming nodig van de Minister. Daarnaast kan de Minister hierbij beperkingen of voorschriften opleggen in verband met risico op schade.

Wanneer Frisia de cementpluggen plaatst als begin van het buiten gebruik stellen, zal Frisia in overtreding zijn van artikel 39 van het Mijnbouwbesluit, omdat er dan nog geen sluitingsplan is ingediend waarmee de Minister heeft ingestemd. Om deze tijdelijke overtreding ongedaan te maken moet Frisia alsnog een sluitingsplan indienen. Ik wil dat Frisia uiterlijk 18 oktober 2019 een sluitingsplan specifiek voor BAS-30 indient bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Risicoanalyse wijze van buiten gebruik stellen

Frisia heeft in het BAS-30 werkprogramma een lijst met overwegingen voor de eerste fase het buiten gebruik stellen gepresenteerd. Tijdens de meeting van 11 juli heeft uw bedrijf deze mondeling toegelicht. In de memo van 12 juli zijn de overwegingen meer gestructureerd uitgewerkt voor de vier opties: observeren, suspenderen, aflaten en buiten gebruik stellen.

Ik begrijp de redenen waarom u snel wilt overgaan tot het buiten gebruik stellen en de eerste pluggen wilt gaan zetten. Momenteel kunnen de eerste cementpluggen nog op een goede manier geplaatst worden. Door te wachten wordt de kans dat de put succesvol buiten gebruik kan worden gesteld kleiner.

Hoewel de wijze van buiten gebruik stellen bepaald is, wil ik benadrukken dat op dit moment nog veel aspecten vanuit de ondergrond onvoldoende belicht zijn. Met name de gesteente-mechanische aspecten, cavernedruk opbouw en het risico van scheurvorming. Daarnaast zijn ook de mogelijke gevolgen van extra bodemdaling op de waterhuishouding nog niet uitgewerkt. Hierover meer in onderstaande kopjes.

Mitigeren

Doordat de integriteit van zowel de put als de caverne al zijn aangetast is het te laat om nog preventieve maatregelen te nemen. Dit verlies aan integriteit kan niet meer voorkomen worden. Frisia dient nu alle mitigerende maatregelen te nemen die redelijkerwijs gevraagd kunnen worden om de nadelige gevolgen voor mens en milieu, nu en in de toekomst, te beperken.

Frisia geeft aan dat zij geen mitigerende maatregelen hoeft te nemen en dat het peilbeheer door het Wetterskip Fryslân voldoende is. Frisia geeft aan dat een maximale bodemdaling tot 35 cm past binnen een onzekerheidsmarge voor peilbeheer op 30 cm. Uit een recent telefonisch contact tussen SodM en het Wetterskip Fryslân blijkt dat dit niet zo eenvoudig is.

Ik ben van mening dat Frisia onvoldoende de gevolgen van een bodemdaling groter dan 30 cm in kaart heeft gebracht en dit beter moet uitwerken. Wetterskip Fryslân dient hier nauw bij betrokken te zijn. Alleen dan kan geconcludeerd worden of de huidige maatregelen passend zijn en of er meer moet worden gedaan. Ik wil uiterlijk 6 september 2019 een analyse te ontvangen of/welke extra mitigerende maatregelen nodig zijn voor een bodemdaling van circa 35 cm.

Monitoring

Door de cementpluggen te plaatsen is er geen directe communicatie meer met de caverne. Het blijft echter van belang de caverne te monitoren. Er bestaat immers grote onzekerheid over hoe de caverne zich gaat ontwikkelen.

Frisia geeft aan de caverne niet te blijven monitoren anders dan nu beschreven in het meetplan. De bodemdaling wordt momenteel gemonitord met een GPS-station aan het oppervlakte tussen BAS-3 en BAS-30. Ik vind dit onacceptabel en verwacht dat Frisia alternatieve, en additionele monitoringstechnieken overweegt. Ik wil uiterlijk 6 september een memo met overwegingen van de toegevoegde waarde van additionele en alternatieve monitoringstechnieken.

In de tussentijd verwacht ik dat u mij of mijn dienst nauwgezet op de hoogte houdt van de ontwikkeling van de caverne en put.

Communicatie omgeving

Het belang van omgevingsbewustzijn is door u recentelijk onderschreven door het ondertekenen van een convenant met gemeente, provincie en Stichting Bescherming Historisch Harlingen. Daarnaast is Frisia nauw betrokken bij het Inrichtingsplan Franekeradeel-Harlingen. SodM ziet het ook als uiterst belangrijk om de omgeving op de hoogte te houden van de ontwikkeling van situaties zoals deze. Ik ga ervan uit dat u deze situatie en (mogelijke) gevolgen ervan zo spoedig deelt met de omgeving, waarbij u toepast dat wat is afgesproken in bovengenoemd convenant.

Omgaan met onzekerheid

Mijnbouw in de diepe ondergrond gaat per definitie gepaard met grote onzekerheid. Frisia is in het verleden te optimistisch geweest met het uitwerken

van verschillende scenario's en in kaart brengen van gevolgen. In de toekomst dient Frisia de onzekerheden beter te benoemen en kwantificeren.

Nu blijkt dat caverne BAS-3 negatieve invloed heeft op BAS-3O en dat dit leidt tot verlies van integriteit van put en caverne, moet er in zeer korte tijd een wijze van buiten gebruik stelling gekozen worden. De opties waar nog uit gekozen kan worden blijken nu uiterst beperkt te zijn en bovendien praktisch onomkeerbaar.

Ik ben van mening dat Frisia met een open blik al in een eerder stadium de mogelijke gevolgen van de inflow uit BAS-3 in kaart had moeten brengen. In de toekomst verwacht ik van Frisia een verbeterde houding op dit gebied.

Uiterlijk 6 september 2019 wil ik een evaluatie zien van welke lessen er naar het oordeel van Frisia te leren zijn. Daarnaast wil ik zien hoe de opgedane inzichten gebruikt worden voor caverne BAS-4 en de toekomstige Havenmond cavernes.

In het kader van een open en transparante aanpak rondom de zoutwinning door Frisia zal ik deze brief over circa 6 weken publiceren.

Hoogachtend,

B.D. Goense, MSc
Directeur Ondergrond en Boren

Overzicht actiepunten

Voor de duidelijkheid staan hieronder nogmaals de actiepunten uit de brief.

1. Dien bij EZK een sluitingsplan in specifiek voor BAS-3O (uiterlijk 18 oktober 2019).
2. Stuur een analyse met de mitigerende maatregelen voor 35 cm bodemdaling (uiterlijk 6 september 2019)
3. Stuur een analyse met overwegingen van de toegevoegde waarde van additionele en alternatieve monitoringstechnieken (uiterlijk 6 september 2019).
4. Stuur een analyse met de geleerde lessen van het incident en hoe dit op BAS-4 en Havenmond wordt toegepast (uiterlijk 6 september 2019).